

Řeč prezidenta Ukrajiny Volodymyra Zelenského na 58. Mnichovské bezpečnostní konferenci¹

19. února 2022

Ukrajina chce mír. Evropa chce mír. Svět říká, že nechce bojovat, a Rusko říká, že nechce útočit. Někdo lže. To není axiom, ale už to není ani hypotéza.

Dámy a pánové!

Přede dvěma dny jsem byl na Donbase, na linii dotyku. Podle práva – mezi Ukrajinou a dočasně okupovanými územími. Ve skutečnosti na linii dotyku mezi mírem a válkou. Na jedné straně je tam mateřská školka a na druhé straně střela, která ji zasáhla. Na jedné straně je škola, na druhé straně je střela, která zasáhla školní dvůr.

A vedle ní je 30 dětí, které chtějí jít... ne, ne do NATO, ale do školy. Některé mají hodinu fyziky. Při znalosti jejích základních zákonů i děti pochopí, jak absurdně zní prohlášení, že ostřelování provádí Ukrajina.

Některé mají matematiku. Děti dokážou bez kalkulačky spočítat rozdíl mezi počtem případů ostřelování v těchto třech dnech a příležitost zmínit Ukrajinu v letošní Mnichovské bezpečnostní zprávě.

A někdo má dějepis. A když se na školním dvoře objeví kráter po bombě, děti se ptají: Zapomněl svět na své chyby z dvacátého století?

K čemu vedou pokusy o appeasement? Jako se otázka „Proč umírat za Gdaňsk?“ změnila v potřebu umírat za Dunkerque a desítky dalších měst v Evropě a ve světě. Za cenu desítek milionů životů.

To jsou strašlivé lekce z dějin. Chci se jen ujistit, že vy i já čteme stejné knihy. A tedy i stejně rozumíme odpovědi na hlavní otázku: Jak se stalo, že ve 21. století je Evropa opět ve válce a lidé umírají? Proč to trvá déle než 2. světová válka? Jak jsme se dostali do největší bezpečnostní krize od dob studené války? Pro mě jako prezidenta země, která ztratila část území, tisíce lidí a na jejichž hranicích je nyní 150 000 ruských vojáků, technika a těžké zbraně, je odpověď zřejmá.

Architektura světové bezpečnosti je křehká a je třeba ji změnit. Pravidla, na nichž se svět dohodl před desítkami let, již nefungují. Neodpovídají novým hrozbám. Nejsou účinná při jejich překonávání. To je sirup proti kašli, když potřebujete vakcínu proti koronaviru. Bezpečnostní systém je pomalý. Znovu se hroutí. Kvůli různým věcem: sobectví, sebedůvěře, nezodpovědnosti států na globální úrovni. Výsledkem jsou zločiny jedněch a lhostejnost druhých. Lhostejnost, která z vás dělá spoluviníka. Je symbolické, že o tom mluvím právě zde. Právě zde před 15 lety Rusko

---

1 Zdroj: <https://www.kyivpost.com/eastern-europe/ukrainian-president-makes-historic-speech-in-munich.html>

oznámilo svůj záměr zpochybnit globální bezpečnost. Co na to řekl svět? Appeasement. Výsledek? Přinejmenším – anexe Krymu a agrese proti mému státu.

OSN, která má bránit mír a světovou bezpečnost, se nemůže bránit sama. Když je porušována její Charta. Když jeden z členů Rady bezpečnosti OSN anektuje území jednoho ze zakládajících členů OSN. A sama OSN ignoruje Krymskou platformu, jejímž cílem je mírově ukončit okupaci Krymu a chránit práva jeho obyvatel.

Před třemi lety zde Angela Merkelová prohlásila: „Kdo pozvedne trosky světového řádu? Pouze my všichni společně.“ Publikum tleskalo vestoje. Kolektivní potlesk však bohužel nepřerostl v kolektivní akci. A nyní, když svět hovoří o hrozbě velké války, vyvstává otázka: Je vůbec ještě co zvedat? Bezpečnostní architektura v Evropě a ve světě je téměř zničena. Je pozdě přemýšlet o opravách, je čas vybudovat nový systém. Lidstvo to udělalo dvakrát a zaplatilo za to příliš vysokou cenu – dvě světové války. Máme šanci tento trend zlomit, dokud se nestane neměnným vzorem. A začít budovat nový systém dřív, než budou miliony obětí. Mít staré poučení z první a druhé světové války, ne vlastní zkušenost z možné třetí, Bůh chraň.

Mluvil jsem o tom zde. A na tribuně OSN. Že ve 21. století už žádné zahraniční války nebudou. Že anexe Krymu a válka na Donbase se týká celého světa. A že to není válka na Ukrajině, ale válka v Evropě. Říkal jsem to na summitech a fórech. V roce 2019, 2020, 2021. Bude mi svět naslouchat v roce 2022?

To už není hypotéza, ale ještě ne axiom. Proč? Jsou potřeba důkazy. Jsou důležitější než slova na Twitteru nebo prohlášení v médiích. Nutná je akce. Potřebuje ji svět, nejen my.

Budeme bránit naši zemi s podporou partnerů nebo bez ní. Ať už nám dají stovky moderních zbraní, nebo pět tisíc přileb. Vážíme si každé pomoci, ale každý by měl pochopit, že to nejsou charitativní příspěvky, o které by Ukrajina měla žádat nebo o ně upomínat.

Nejde o ušlechtilá gesta, před kterými by se Ukrajina měla sklonit. Je to váš příspěvek k bezpečnosti Evropy a světa, kde Ukrajina již osm let slouží jako spolehlivý štít. A osm let odráží jednu z největších armád na světě, která stojí podél našich hranic, ne podél hranic EU.

A rakety Grad dopadají na Mariupol, ne na evropská města. A po téměř šesti měsících bojů bylo zničeno letiště v Doněcku, nikoli ve Frankfurtu. A v průmyslové zóně Avdijivka je horko pořád – v posledních dnech bylo horko tam, ne na Montmartru. A žádná evropská země neví, co jsou vojenské pohřby každý den ve všech regionech. A žádný evropský vůdce neví, co jsou to pravidelná setkání s rodinami zemřelých.

Ať je to jak chce, my budeme bránit naši krásnou zemi bez ohledu na to, jestli máme na hranicích 50 tisíc, 150 tisíc nebo milion vojáků jakékoli armády. Abychom Ukrajině skutečně pomohli, není třeba říkat, kolik vojáků a vojenské techniky je na hranicích. Řekněte, jaké počty máme my.

Pro skutečnou pomoc Ukrajině není nutné neustále mluvit jen o datech pravděpodobné invaze. Svou zemi budeme bránit 16. února, 1. března i 31. prosince. My mnohem víc potřebujeme jiná data. A všichni velmi dobře chápou, která mám na mysli.

Zítřka je na Ukrajině Den hrdinů Nebeské setniny². Před osmi lety se Ukrajinci rozhodli a mnozí za tuto volbu položili své životy. Měla by Ukrajina po osmi letech neustále volat po uznání evropské perspektivy? Od roku 2014 nás Rusko přesvědčuje, že jsme si vybrali špatnou cestu, že nás v Evropě nikdo nečeká. Neměla by Evropa neustále říkat a svými činy dokazovat, že to není pravda? Neměla by dnes EU říci, že její občané se staví pozitivně ke vstupu Ukrajiny do Unie? Proč se této otázce vyhýbáme? Nezaslouží si Ukrajina přímé a upřímné odpovědi?

To se týká i NATO. Říká se nám: dveře jsou otevřené. Ale zatím tam visí „nepovolaným vstup zakázán“. Buďte upřímní, pokud se na našem vstupu neshodnou všichni členové aliance nebo pokud se shodnou na našem nevstupu. Otevřené dveře jsou dobré, ale potřebujeme otevřené odpovědi, ne léta otevřené otázky. Není právo na pravdu jednou z „rozšířených příležitostí“ našeho partnerství³? Nejvhodnější chvílí je pro to příští summit v Madridu.

Rusko tvrdí, že Ukrajina se snaží připojit k Alianci kvůli navrácení Krymu silou. Je potěšitelné, že se v jeho rétorice objevují slova „navrácení Krymu“. Nepozorně si však přečetli článek 5 Severoatlantické smlouvy: kolektivní akce slouží k ochraně, nikoli k útoku. Krym a okupované oblasti Donbasu se jistě vrátí Ukrajině, ale pouze mírovou cestou.

Ukrajina důsledně plní normandské a minské dohody. Jejich základem je nezpochybnitelné uznání územní celistvosti a nezávislosti našeho státu. Usilujeme o diplomatické urovnání ozbrojeného konfliktu. Poznámka: výhradně na základě mezinárodního práva.

O co tedy v mírovém procesu skutečně jde? Před dvěma lety jsme se s prezidenty Francie, Ruské federace a německou kancléřkou dohodli na úplném příměří. A Ukrajina tyto dohody svědomitě dodržuje. Na pozadí neustálých provokací jsme maximálně zdrženliví. Neustále předkládáme návrhy v rámci Normandské čtyřky a Trilaterální kontaktní skupiny. A co vidíme? Střely a kulky z druhé strany. Naši vojáci a civilisté jsou zabíjeni a zraňováni, civilní infrastruktura je ničena.

Poslední dny jsou obzvlášť příznačné. Stovky případů masivního ostřelování zbraněmi, které minské dohody zakazují. Je také důležité zastavit omezování vstupu pozorovatelů OBSE na ukrajinská území pod dočasnou okupací. Jsou ohroženi. Jsou zavražďováni. Řešení všech humanitárních problémů se blokuje.

Před dvěma lety jsem podepsal zákon o bezpodmínečném přístupu zástupců humanitárních organizací k zadrženým osobám. Ale na dočasně okupovaná území prostě nejsou vpuštěni. Po dvou výměnách zajatců byl proces zablokován, přestože Ukrajina poskytla dohodnuté seznamy.

---

² Tento den připomíná památku obětí Revoluce důstojnosti (listopad 2013 – prosinec 2014).

³ Narážka na status „Partnera rozšířených příležitostí“ NATO, který Ukrajina požívá od června 2020.

Symbolem porušování lidských práv se stalo nelidské mučení v nechvalně proslulé izolační věznici v Doněcku.

Dvě nová kontrolní stanoviště, která jsme v listopadu 2020 otevřeli v Luhanské oblasti, stále nefungují – a zde jsme svědky otevřených obstrukcí pod smyšlenými záminkami.

Ukrajina dělá všechno pro to, aby dosáhla pokroku v diskusích a politických otázkách. V rámci Trilaterální kontaktní skupiny, v rámci minského procesu jsme předložili návrhy – návrhy zákonů, ale vše je blokováno – nikdo o nich nemluví. Ukrajina požaduje, aby byl proces jednání okamžitě odblokováno. To však neznamená, že hledání míru se omezuje pouze na tuto věc.

Jsme připraveni hledat klíč k ukončení války ve všech možných formátech a na všech možných platformách: Paříž, Berlín, Minsk, Istanbul, Ženeva, Brusel, New York, Peking – je mi jedno, kde na světě se bude jednat o míru na Ukrajině.

Nezáleží na tom, jestli se jich účastní čtyři země, sedm nebo sto, hlavní je, aby mezi nimi byla Ukrajina a Rusko. Skutečně důležité je pochopení, že mír nepotřebujeme jen my, to svět potřebuje mír na Ukrajině. Mír a obnovení územní celistvosti v mezinárodně uznaných hranicích. To je jediná cesta. A doufám, že si nikdo nebude myslet, že Ukrajina je výhodná a věčná nárazníková zóna mezi Západem a Ruskem. To se nikdy nestane. To nikdo nedovolí.

Ostatně – kdo bude další? Budou se muset země NATO společně bránit? Chci věřit, že Severoatlantická smlouva a článek 5 budou účinnější než Budapešťské memorandum.

Ukrajina dostala bezpečnostní záruky za to, že se vzdá třetího největšího jaderného potenciálu na světě. My nemáme tuto zbraň. Nemáme také žádnou bezpečnost. Nemáme ani část území našeho státu, která je rozlohou větší než Švýcarsko, Nizozemsko nebo Belgie. A hlavně – nemáme miliony našich občanů. To všechno nemáme.

Proto máme tohle: právo požadovat přechod od politiky appeasementu k zajištění bezpečnostních a mírových záruk.

Od roku 2014 se Ukrajina třikrát pokusila svolat konzultace s garanty Budapešťského memoranda. Třikrát bez úspěchu. Dnes tak Ukrajina učiní počtvrté. Já jako prezident tak učiním prvně. Ukrajina i já to však děláme naposledy. Zahajuji konzultace v rámci Budapešťského memoranda. Jejich svoláním byl pověřen ministr zahraničních věcí. Pokud se nebudou opakovat nebo jejich výsledky nezaručí bezpečnost naší země, bude mít Ukrajina plné právo se domnívat, že Budapešťské memorandum nefunguje a všechna rozhodnutí o balíčku z roku 1994 jsou pochybná.

Navrhuji rovněž svolat v příštích týdnech zasedání stálých členů Rady bezpečnosti OSN za účasti Ukrajiny, Německa a Turecka s cílem řešit bezpečnostní výzvy v Evropě. A vypracovat nové, účinné bezpečnostní záruky pro Ukrajinu. Záruky dnes, dokud nejsme členem Aliance a fakticky se nacházíme v šedé zóně – v bezpečnostním vakuu.

Co ještě můžeme udělat? Pokračovat v účinné podpoře Ukrajiny a jejích obranných schopností. Poskytnout Ukrajině jasnou evropskou perspektivu, nástroje podpory dostupné kandidátským zemím a jasné a komplexní časové rámce pro vstup do Aliance.

Podporovat transformaci v naší zemi. Zřídit Fond stability a obnovy Ukrajiny, program pronájmu půdy, dodávky nejmodernějších zbraní, techniky a vybavení pro naši armádu – armádu, která chrání celou Evropu.

Vypracovat účinný balíček preventivních sankcí k odstrašení agrese. Zaručit energetickou bezpečnost Ukrajiny, zajistit její integraci do energetického trhu EU, až se Nord Stream 2 použije jako zbraň.

Na všechny tyto otázky je třeba odpovědět.

Zatím místo nich máme mlčení. A dokud bude ticho, nebude ticho ani na východě našeho státu. Tedy – v Evropě. To znamená – v celém světě. Doufám, že to konečně pochopí celý svět, pochopí to Evropa.

Dámy a pánové!

Děkuji všem státům, které dnes podpořily Ukrajinu.

Slovy, prohlášeními, konkrétní pomocí. Těm, kteří jsou dnes na naší straně. Na straně pravdy a mezinárodního práva. Nebudu vás jmenovat – nechci, aby se některé další země styděly. Ale je to jejich věc, je to jejich karma. A mají to na svědomí. Nevím však, jak budou moci vysvětlit své jednání dvěma dnes na Ukrajině zabitým a třem zraněným vojákům.

A hlavně – třem dívkám z Kyjeva. Jedné je deset let, druhé šest a třetí teprve jeden rok. Dnes zůstaly bez otce. V šest hodin ráno středoevropského času, kdy v důsledku dělostřelecké palby zakázané minskými dohodami zahynul ukrajinský zpravodajský důstojník, kapitán Anton Sydorov. Nevím, co si myslel v poslední chvíli svého života. Rozhodně nevěděl, jaké požadavky se musí splnit, aby válka skončila.

Ale zná přesně odpověď na otázku, kterou jsem položil na začátku. Přesně ví, kdo z nás lže.

At' jeho památka žije navěky. At' navždy žije památka všech, kteří dnes a během války na východě našeho státu zemřeli.

Děkuji vám.

(Z anglického překladu převedl h@vlícek.cz, děkuji za upozornění na chyby a nepřesnosti.)